Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 30 Montgomery St
Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237
(201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюз (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250

РІК LXXXVII. Ч. 211. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК. ЧЕТВЕР, 2-го ЖОВТНЯ 1980 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK. THURSDAY, OCTOBER 2, 1980 No. 211. VOL. LXXXVII.

Міністер М. МекҐвіґен виступить на Конґресі КУК

Вінніпеґ, Ман. (КУК).— Міністер закордонних справ Канади, Марк МекҐвіґен, буде почесним гостем і виголосить головну промову на конгресовому бенкеті 13-го Конгресу Українців Канади в Вінніпеґу в суботу, 11 жовтня 1980.

Міністер Марк МекҐвіґен

Як визначний знавець міжнародного права, М. МекҐвіґен доповідатиме на тему пошанування людських прав державами сиґнаторами Гельсінкських угод, що матиме спеціяльне значення у зв'язку із Мадридською Конференцією.

Почавши від 1968 року, М. МекҐвіґен репрезентує у Федеральному парляменті виборчу округу Віндзор-Вакервілл, де живе багато українців, що дало йому нагоду познайомитися з українською справою.

„ПРАВДА" АТАКУЄ ВІЛЬНІ ПРОФСПІЛКИ В ПОЛЬЩІ

Варшава, Польща. — Газета „Правда", орган ЦК КПСС, знову різко критикує вільну профспілку польських робітників „Солідарносьць" і то у час, коли активісти тієї профспілки намагаються закріпити ті здобутки, які були досягнені у боротьбі з урядом під час страйків у Польщі.

У міжчасі Центральна рада тієї профспілки, після відбутої наради з представниками льокальних профспілок, проголосила на п'ятницю, 3-го жовтня ц.р., одногодинний страйк робітників, щоб ним перестерегти центральний уряд у Варшаві перед евентуальними спекуляціями і недодержанням раніше обіцяних полегш у формі підвишки платень, знесення цензури, збільшення достави товарів першої потреби, зокрема харчів тощо. Урядові чинники почали скаржитись, що тільки сама підвишка платень коштуватиме державну касу 900 більйонів злотих, приблизно 3,5 більйона долярів, не згадуючи про інші полегші, які, на думку урядових чинників треба вводити поступово, щоб не зруйнувати дорешти польської економіки.

Крім практичної допомоги Центральна рада профспілок скаржиться, що уряд цілковито іґнорує її діяльність промовчуючи активність і виступи профспілкових діячів в пресі, телевізії й інших засобах масової інформації. На зустрічі представників профспілок із заступником прем'єр-міністра Мечиславом Яґельскім, останній обіцяв ближче приглянутись до цієї справи, але робітники не вірять у щирість уряду і Компартії, яка в наслідок страйку потерпіла найбільше і її престиж в очах польського народу значно понизився.

Загально сподіваються, що якщо уряд не реаґуватиме на пробний страйк 3-го жовтня, то Рада профспілки застановлятиметься над проголошенням загального страйку в місяці жовтні. Політичні спостерігачі і дипломати кажуть, що напруження між урядом і робітництвом радше зростає і покищо намає виглядів на позитивну розв'язку цієї справи.

Японія сповільнює дозброєння

Токіо, Японія. — Прем'єр Японії Зенко Сузукі виступив тут в клюбі закордонних кореспондентів і зформулював закордонну політику сучасного японського уряду, який він очолює. Він заявив, що Японія в концерті „великодержав є дуже малою країною і через те не може стати мілітарною потугою".

Вже від довшого часу, а особливо після совєтського збройного нападу на Афганістан і з огляду на агресивну політику СССР в інших частинах світу, актуалізувалася справа дозброєння Японії. Японія має армію, зложено з около 240.000 вояків, озброєну тільки дефензивними родами зброї, а її вишкіл й загалі усі мілітарні установи обмежені до потреб оборони власних берегів. Військовий бюджет Японії процентово у відношенні до загального бюджету й валового продукту Японії належить до найнижчих у світі. Коли країни НАТО видають на свій військовий бюджет понад три відсотки валового національного продукту, то Японія видає менше одного відсотка. Це було додатковою причиною натиску на Японію, щоб вона піднесла значно свої видатки на оборонний бюджет. Неодноразово висловлювалися в цьому напрямі також представники Вашінгтону. У висліді того японський парлямент підніс витрати на оборонні потреби до 10,3 більйона долярів в наступному бюджетовому році. А урядові чинники заповіли дальше піднесення мілітарних видатків у наступних роках.

Виступ Сузукі перед закордонними журналістами виразно накреслив межі процесові дозброєння. Сузукі сказав: „Японська оборонна система оперта на двох елементах: відповіді малій агресії власними японськими силами і оперття на американську збройну силу у випадку агресії на більшу скалю".

В справах дозброєння японських збройних сил атомовою зброєю Сузукі відповів: „Японія притримується трьох принципів: не мати власної нуклеарної зброї, не виробляти її, ані не дозволяти на її ввіз на японську територію". Вже перед своїм виступом на форумі закордонних журналістів прем'єр Сузукі видав доручення свому міністрові закордонних справ перед його виїздом на Генеральну асамблею ОН в Ню Йорку категорично заперечити, що Японія плянує стати мілітарною потугою.

На зустрічі зі совєтським міністром закордонних справ Андреєм Ґромиком в четвер, 25-го вересня, міністер Масайоші Іто рішуче того рода закиди відкинув.

ІРАНСЬКІ ЛІТАКИ ЗБОМБИЛИ АТОМОВИЙ ЦЕНТР ІРАКУ

Багдад, Ірак. — Столиця Іраку вперше пережила справжню летунську атаку, коли іранські літаки налетіли у вівторок, 30-го вересня, на Багдад і не лише збомбили та пошкодили елекрівні в ньому, але й обкидали бомбами іракський атомовий центр, який саме тепер знаходиться в побудові. Згідно з інформацією з французької амбасади, атомовий реактор, який уже є приміщений у тому центрі не є пошкоджений. Два літаки, які виконали атаку на центр, надлетіли зовсім непомітно, що внеможливило спроби оборони.

Іранське летунство знов ожило й стало значно активнішим від летунства Іраку, одначе в своїх атаках воно не осягнуло тієї прецизности в бомбленні, яка є передумовою успішних атак. На суші опір іранських частин також зростає. Іранська артилерія, яка дотепер не була помітно активною, інтервеніює щораз частіше в бойових акціях, зупиняючи наступ іракських частин. В районі Агвазу, столиці провінції Арабістану, на яку вже декілька днів іде іракський наступ, іракські частини підійшли до передгір'я гір Заґрос, де їх зустріла добре вбудована і встріляна іракська артилерія й завдала чимало втрат. В середині обложених міст Хуррамшар, Агваз і Дізфуль, як і в догораючому Абадані ісламські революційні охоронники ставлять фанатичний опір, чим значно стримують наступ іракських частин, а крім цього підтримують опір реґулярних іранських частин, на загал мало оперативних.

Обсервації зі суші та з сателітних обсерваційних ракет, передавані без перерви на землю, вказують на дотеперішній характер цієї „нафтової війни", в якій кожна сторона намагається завдати другій якнайбільших пошкоджень в нафтообробній індустрії і рафінеріях. Під цим оглядом Ірак має більші успіхи, бо його артилерія знищила улаштування в Абадані до тої міри, що тільки з найбільшим трудом, якщо взагалі вдасться їх відбудувати з того стану. Зате іранські нальоти на Базру й її промислову околицю та на район Кіркук-Мосуль через неприцизність націлів нанесли значно менші шкоди.

Після того, як президент Іраку прийняв формально пропозиції посередників і вимогу Ради Безпеки ОН започаткувати переговори, аятолла Хомейні виступив по радіо і в телевізії та заявив категорично, що Іран не приймає ніяких мирових пропозицій та буде вести війну „аж до переможного кінця, в чому Аллах нам допоможе".

В міжчасі на летовища в Савдійській Арабії прибули чотири американські розвідочні літаки, виряджені найновішими здобутками техніки, які можуть виявити наліт ворожих літаків на довгу відстань. Літаки ці прибули на запрошення уряду Савдійської Арабії.

Наталія Слюзар відвідала УНСоюз і в-во „Свобода"

Наталія Слюзар (перша зліва) і д-р Богдан Витвицький з членами Екзекутиви УНСоюзу — головним предсідником д-ром Іваном Флисом (у першому ряді посередині) і (зліва) головним організатором Василем Оріховським, головним касиром Уляною Дячук і головним секретарем Володимиром Сохaном.

Джерзі Ситі, Н.Дж. — Наталія Слюзар, адміністративний асистент президентського дорадника в етнічних справах д-ра Стівена Аєлло, відвідала у понеділок, 29-го вересня, Головну Канцелярію УНСоюзу та в-во „Свобода" і поділилась думками з екзекутивними урядовцями й редакторами про різні справи громадського і політичного порядку. Н.Слюзар також поінформувала про підготовку урядових чинників ЗСА до Мадридської конференції та про загальну настанову Уряду ЗСА до питання прав людини. Вона також розповіла дещо про свою працю та про функціонування бюра для етнічних справ у Вашінґтоні.

Н.Слюзар прибула на відвідини в товаристві д-ра Богдана Витвицького, автора англомовної праці про „Інший голокост".

Українці взяли участь у параді ген. Штубена

Група українських учасників паради Штубена.
/Світлив: д-р О. Соколишин/

Ню Йорк, Н. Й. /О. Соколишин/. — У суботу, 27-го вересня ц. р., в Ню Йорку відбулася традиційна, 23-тя з черги, парада ген. Штубена.

Очолили параду українці, бо вони ж очолювали цього року параду з нагоди 22-го Тижня Поневолених Націй. Українські жінки в народних українських убраннях: М. Подольська, Бурик, Шмінда та Баран, — несли великий напис, зроблений золотими літерами на синьому полотні — „Україна". Два прапороносці несли — П. Бурик американський, а І. Вітюк, голова Осередку СУМ-А в Асторії, український прапори. Голова 35-го Відділу ООЧСУ, Степан Боднар, провадив українських учасників, за якими йшли представники інших поневолених націй.

Парада з тисячами учасників пройшла по П'ятій авеню в пополудневих годинах цього соняшного дня, обох боках вулиці їй приглядалися тисячі глядачів.

У параді приймав участь Комітет Тижня Поневолених Націй, який, через посередництво Комітету Поневолених Націй в Асторії, запросив до участи україн-

(Закінчення на ст. 3-ій)

В Америці

ЛІОН ДЖАВОРСКІ, колишній спеціяльний прокуратор вотерґейтської афери, погодився очолити групу „Демократи за вибір Реґена на президента". Джаворскі заявив кореспондентам у Вашінґтоні, що він воліє бачити на становищі президента З'єднаних Стейтів Америки людину, яку вважають „компетентним екстремістом", як людину поступову, але „некомпетентну" у веденні ефективної політики й економіки. Крім того Джаворскі критикував президента Картера за його поступування у відношенні до брата Біллі, який, як відомо, вдержував зв'язки з урядом Лівії і одержував від цієї держави грошові винагороди за роблені ним послуги.

ПРЕЗИДЕНТ ДЖІММІ КАРТЕР, перебуваючи в понеділок, 29-го вересня ц. р., у Ню Йорку признався, що йому буде тяжко виграти вибори без підтримки нюйоркського стейту і міста, тому він робитиме всі заходи, щоб змінити ситуацію. Якщо йдеться про фінансову допомогу для Ню Йорку, Президент пообіцяв, що піддержуватиме існуючу в Конґресі пропозицію про уділення 900 мільйонів для Ню Йорку, якщо тільки ця справа буде позитивно полагоджена в Палаті Репрезентантів.

ЛІҐА ГОЛОСУЮЧИХ ЖІНОК відкликала дебати кандидатів на віцепрезидента, які були заповіджені на четвер, 2-го жовтня ц. р. в Люісвілл, Кентакі, з причини непогоджености між кандидатами. Волтер Мондейл, демократичний кандидат заявив, що він візьме участь в дискусії тільки тоді, як виступатиме Джордж Буш, кандидат Республіканської партії. Буш в міжчасі відмовився від участи і тільки незалежний кандидат Патрік Джей Люсі виявив охоту до дискусії. Рут Гайнерфелд, президент Ліґи заявила, що її організація робить тепер інтенсивні заходи для влаштування другої президентської дебати з участю усіх трьох кандидатів.

КОРЕТТА СКАТ КІНҐ, дружина Мартіна Лютера Кінґа, який, як відомо, загинув в атентаті, виступаючи у Детройті в користь президента Джіммі Картера, сильно критикувала кандидата Республіканської партії Рональда Реґена, кажучи, що він веде політику „білої вищости", яка напевно приверне еру Ніксона-Форда до Білого Дому, у якій проблеми чорного населення майже не розглядались. Пані Кінґ заявила на пресовій конференції, що Реґен досі не продемонстрував своєї чутливости до пекучих справ неґритянського населення. Наслідуючи інших демократів під час виступу у передвиборчій кампанії, Коретта Кінґ заявила, що „якщо Реґен буде обраний президентом, то члени куклаксклену будуть тоді добре почуватися". Республіканська і незалежна преса назвала такі вислови пані Кінґ „безвідповідальними".

З ОГЛЯДУ НА СТРАЙК ОРКЕСТРИ, заряд Метрополітальної опери мусів відкликати виступи в осінньо-зимовому сезоні. Керівництво оперою заявило, що домагання оркестри були неспівмірними з фінансовим станом корпорації. Крім того оркестра домагалася обмеження виступів до чотирьох днів в тижні, що принесло б додаткові дефіцити для опери. Антоні А. Блайсс, екзекутивний директор Метрополітальної опери заявив, що у зв'язку з припиненням діяльности опери і частими страйками музикантів існує дуже поважна загроза для самої опери.

ЩЕ ЦЬОГО ТИЖНЯ два офіційні представники Уряду ЗСА відвідають В'єтнам, щоб там на місці переговорити з урядом В'єтнаму про справу пропавших без вістей американських вояків, які, згідно з опінією в'єтнамців напевно загинули, але про них командування ЗСА не мало жадних інформацій. Речник Державного департаменту Джек Кенон заявив, що членами цієї місії будуть полк. Пол Мадер і Джеймс Туллі, обидва співробітники американської амбасади в Таїлянді. Їхня візита до Ганою буде першим безпосереднім зв'язком між урядами В'єтнаму і ЗСА у справі пропавших американських вояків, які не конечно мусіли усі загинути і можуть, бодай деякі з них, перебувати у В'єтнамі чи Камбоджі.

У світі

КАМПАНІЮ МОРАЛЬНОГО ОЧИЩЕННЯ розпочав південнокорейський уряд під проводом президента, колишнього генерала Чун Ду Гвана. Тією кампанією обняв він ціле суспільство, не залишаючи поза нею й представників підприємств і вільних професій. Для жінок і дорослих дочок підприємців, банкірів і багатих членів вільних професій улаштовується спеціяльні табори. В цій кампанії вчать цілий ряд корисних робіт, привчають до спільного життя й до участи в суспільній роботі та заправляють до того, щоб обійтися без різних розкошей на зразок ґольфу, дорогих спортових авт, розкішних бенкетів тощо. Покищо тією акцією обнято в Сеулі, столиці Південної Кореї, тільки 600 жінок.

ЖЕРТВОЮ ОЩАДНОСТЕВОЇ ПОЛІТИКИ китайського уряду впав також плян побудови на спілку з американськими фірмами великого центру міжнародної торгівлі в Пекіні. Чейс Мангеттен банк з Ню Йорку мав фінансувати той проєкт, а архітекти й будівельні фірми — Тернер Констракшен з Ню Йорку, Джералд Гайнс з Гюстону та Реймонд Інтернешенел з Гюстону — виготовили проєкти й пляни. Міська управа Пекіну вирішила замість цього люксусового приміщення вибудувати цілий ряд готелів масового вжитку та мешканевих будинків. Разом з повідомленням про відкликання побудови центру прийшло повідомлення від китайських урядових чинників, що в близькому майбутньому не передбачається значніших будов такого характеру, а вся увага буде зверненою на побудову структур, зв'язаних з продукцією й перебуванням значної кількости людей.

ПІСЛЯ НЕДАВНЬОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ британських трейд-юніонів, на якій виникли великі суперечності, цього тижня почалася конференція британської Лейбор партії в Блекпулу. Конференція в Блекпулу відбувається традиційно кожного року. Цьогорічна конференція заповідається бурхливо. Велика перемога консерватистів, очолених Марґаретою Тачер 1979 року, викликала серед лейбористів величезні розбіжності. Одні з них кажуть, що тільки загострення клясової боротьби й заповідження нової хвилі соціялізації господарських станиць може допомогти партії перемогти в черговних виборах, інші переконані, що без прихилення на свій бік середньої верстви англійського суспільства, — а це можна осягнути тільки відкиненням принципу клясової боротьби, — не можна добитися перемоги.

В П'ЯТНИЦЮ, 26-го вересня, відбулися в Єгипті вибори до Консультативної ради. Всі сподівалися перемоги партії президента Анвара ель Садата Національної демократичної партії, але ніхто не сподівався аж такої перемоги. Національна демократична партія здобула всі мандати до Консультативної ради, тобто 140. Це творить дві третини Ради, бо згідно з приписами конституції президентові Єгипту прислуговує право іменувати одну третину. Права опозиційна Наріональна ліберальна партія не здобула ніодного мандату, хоч виставила своїх кандидатів у 12-ти виборчих округах, де вона є найсильнішою. Ліві партії, яких леґально є дві, і яких підтримували нелеґальні ліві елементи, участи у виборах не брали. Хоч Консультативна рада не має вирішного значення, але її роля у системі влади Єгипту дуже вагома.

ВСЯКІ СПРОБИ маневрами, тиском або навіть погрозами протискати Палестинську Визвольну Організацію до різних міжнародних централь і представництв, а в першу чергу — до організацій Об'єднаних Націй, не припиняються. Цим разом соціялістичний уряд острова Мальти запропонував, щоб на конференцію в Мадриді в листопаді ц. р., яка буде займатися переглядом виконання Гельсінкських умов, запросити ПВО. ЗСА і західні европейські держави рішуче цьому внескові протиставилися і при чисельній підтримці інших держав його відхилили.

Адв. С. Ярема одержав високе відзначення

Владика Василь Лостен промовляє про новоіменованого лицаря адв. Степана Ярему, який стоїть направо від престолу. Зліва — о.митрат і генеральний вікарій Емілій Монастирський.

Ню Йорк, Н.Й.(Р.Голіят). — У Католицькій Церкві встановлено цілий ряд гідностей і відзначень, що ними Апостольська Столиця наділяє окремих осіб.

Одні відзначення призначені для духовних осіб, а інші — для світських, мирян. Заслуженні особи для Католицької Церкви отримують спеціяльні медалі і окремі гідності, до яких в першій мірі належать лицарські відзначення.

Вселенські архиєреї — папи створили окремі ордени, між якими є загально відомі — Орден лицарів св. Сильвестра Папи й Орден лицарів св.Григорія Великого.

Лицарську гідність св. Григорія надає сам Папа Римський, а всі формальності кандидата полагоджує секретаріят Ватиканської держави.

Парох рекомендує наміченого мирянина до гідности лицаря своєму єпископові, а владика предкладає прохання папському нунцієві або апостольському делегатові, а відтак петиція йде до затвердження до Апостольського Престолу.

Даний кандидат на лицаря має в першій мірі відзначатися практикуванням християнської віри, прикладним християнським життям і заслугами для Церкви й народу.

Лицарі св.Григорія Великого мають окремий однострій темнозеленого кольору з білими лямпасами, спеціяльний меч і відзнаку, на якій є відбитка-образ св.Григорія Великого. Все це є точно сказане в правильнику цього лицарського ордену.

На терені З'єднаних Стейтів Америки за старанням Владики Василя Г.Лостена, Стемфордського єпископа для українців, з ласки Папи Івана Павла ІІ-го лицарями ордену св. Григорія Великого стали: адв.Степан Ярема з Ню Йорку, Билл Чолі з Йонкерсу й проф.Михайло Нагурний зі Стемфорду.

Адв.Степан Ярема сповнив усі приписані вимоги ордену і в неділю 28-го вересня, на Службі Божій в українській католицькій церкві св.Юра в Ню Йорку, яку відправили о. Патрикій Пащак, протоігумен Отців Василіян: о. д-р Володимир Гавліч, ЧСВВ,

(Закінчення на стор. 4)

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.
Subscription: 1 year — $30.00, 6 months — $16.00, 3 months — $9.00. UNA members 65¢ a month. Change of address — 50¢. Make checks or money orders payable to "Svoboda".
Postmaster: Send address changes to "Svoboda", P.O. Box 346, Jersey City, N.J. 07303.

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата на рік — $30.00, на півроку — $16.00, на 3 місяці — $9.00. Для членів УНСоюзу 65¢ міс. За кожну зміну адреси — 50¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Морська перевага ЗСА триває далі

У стратегії оборони ЗСА та допомоги їхнім союзникам морські сили відіграють величезну ролю. З огляду на відстань можливих воєнних театрів від ЗСА оборонні сили були б змушені чи у власних акціях, чи в допомозі своїм союзникам оперувати на зовнішніх оперативних лініях, віддалених на тисячі кілометрів від свого матірнього простору. Тому оперативне пов'язання збройних сил на різних віддалених від себе периметрах та постачання їх потрібними воєнними матеріялами є вузловою проблемою стратегії ЗСА. Секретар оборони ЗСА Гаролд Бравн, а з ним й відповідальні за морські сили ЗСА старшини однозгідно стверджують, що, не зважаючи на різні недоліки, морські сили ЗСА є першими й найсильнішими в світі.

В останніх роках воєнна фльота Совєтського Союзу, як і його торговельна фльота розбудовувані вийнятковими швидкими темпами. Командир совєтської фльоти, адмірал фльоти Сергій Ґоршков вже чверть сторіччя працює над розбудовою совєтської фльоти й совєтський уряд дає йому до диспозиції всі потрібні засоби. Щодекілька років головні морські сили СССР відбувають великі всеокеанічні маневри під закодованою назвою „Океан", на яких вони випробовують і провірюють висоту своїх осягів. Та не зважаючи на це, совєтська воєнна фльота нерівня американській.

Секретар оборони ЗСА висловився так у цій справі: „За останніх 20 років совєтська фльота зробила більший поступ, як наша, вона пройшла чималу дорогу, але наша фльота й надалі є найкращою в світі. Але ми мусимо думати про цілу 80-ту декаду та про 90-ті роки". Адмірал Гаррі Д. Трейн, командир НАТО морських сил на Атлантійському океані підтверджує це: „Ми маємо перевагу над морськими силами СССР, хоча дуже невелику. І тому на випадок морських операцій ми за всяку ціну мусіли б уникнути бойових поразок та виходу кораблів зі служби в наслідок відсталости". Шеф відділу плянування й операцій адмірал Сильвестер Р. Фолі висловився, що на найбільше загроженому тепер Індійському океані американські морські сили мають усі потрібні дані для всіх трьох завдань: „санітизації" того океану та суміжних просторів, тобто елімінації чужої загрози з тих обширів, особливо виключення загрози совєтських підводних човнів, достатньої підтримки десантних операцій морської піхоти, чи інших збройних одиниць і виконання тих інших незалежних завдань, які були б у тому обширі потрібні. Адмірал Томас Б. Гейворд, шеф морських операцій фльоти, підкреслив, що совєтська воєнна фльота спускає на море щораз нові типи воєнних кораблів і з кожним з них вона поширює свої можливості, але все таки „ми маємо легку перевагу".

Совєтський Союз спустив на воду з корабельних варстатів у Миколаєві підводний човен, збудований з титанію, який осягає найбільшу в світі глибину. Совєтський Союз приспішує будову своїх кружляків, деякі з них з атомовим погоном, викінчує перший совєтський бойовий літаконосець. Але це все рівноважать, а навіть перевищають нові американські заходи. 36 американських атомових підводних човнів з атомовими ракетами типу Позейдон і Полярів й інші бойові кораблі на сьогодні вистачають. А на завтра в будові сім кораблів типу Трайдент, на які вже є засоби і які є в стані побудови, кораблі типу Огайо, з яких перший незабаром буде спущений на воду й інші в пляні, або в побудові американську морську перевагу утривалять.

Залишається ще тільки підставова проблема людей. Досвідчених і вишколених, які могли б дорівняти вимогам, що їх ставить нова технологія, електронічна апаратура на кораблях та щораз складніші умови бойових операцій. І ця проблема на думку адміралів і Департаменту оборони вимагає найбільшої уваги.

I. Світ

ПОДІЛЕНИЙ НАРІД, ОБМАНУТІ НАДІЇ

Під кінець Першої світової війни альянти у Севрському договорі признали автономію курдам гордому на своє минуле народові. На протязі сторіч курдські вояки були знані поміж своїми сусідами зі своєї особливої відваги. Їхня країна відома ще з минулих сторіч під назвою Курдистан. Мешканці її, які завжди стриміли до незалежности — це селяни та скотарі, які живуть на своїй прадідівській землі на протязі довгих сторіч і які були наражені на напади та поневолення напасників — персів, асирійців, турків та інших.

А сьогодні їх країна поділена між Туреччиною, Сирією, Іраком та Іраном. Під час їхньої боротьби за самостійність Москва пробувала здобути їх симпатії та створити в 1946-1947 роках нібито незалежну республіку Магабат, використовуючи воєнні часи, але довелося її зліквідувати, коли прийшла пора визнати територію сучасного Ірану.

З того часу ведеться безконечна боротьба цього народу за свою незалежність; шлях цей вкритий повстаннями, та репресіями в Туреччині та Ірані, а часом також і в Іраку. Останньому це приводило до відкритих повстань та жорстоких репресій. Ці настрої та бажання до самостійности в деякі часи піддержували большевики або іранці, але останні в той же самий час відмовляли курдам у їхній автономії.

Їхні традиції та окремішність утрималися на протязі століть, завдяки тереновій країни — гірські кряжі, заховані між ними долини та верховини та частина вкрита снігами та льодовиками. Треба згадати, що на тому обширі перед народженням Христа відбувалися стратегічні заходи Олександра Македонського—взяти під свою контролю великі простори та шляхи до Індії. Перешкодило йому перевести ті пляни — не військові невдачі або будь-що інше, а підірване здоров'я алькоголем, як тепер твердять спеціялісти того періоду.

Курди — мусулмани й як такі вони завжди уповали й досьогодні уповають на справедливість своїх поневолювачів-мусулман, але її немає, тому й не устають заворушення, повстання, а з цим і жертви.

У цих складних умовинах, де також вирішується доля поневолених народів, виникли збройні конфлікти між Іраком та Іраном (Персією). Останні події в Ірані та т.з. мусулманська революція дали Іракові підстави вимагати певних територіяльних уступок, а це зокрема ще й тому, що в прикордонному між ними районі на берегах Перської затоки є значні поселення арабів.

У новій праці, яка щойно вийшла з друку на 736 сторінок, збірній кількох авторів, присвяченій державам Перської затоки є розділи, в яких обговорюють національні, культурні та мовні проблеми цих народів. На цій дуже нестабільній території є велика спокуса для Москви ввійти в конфлікт. Єдиною перешкодою у цьому є її неспроможність знайти технічні засоби та воєнні резерви, які сьогодні застрягли в трясовинах Афганістану.

Ще після кінця Другої світової війни Совєтський Союз мав намір, як ми згадали на початку цієї статті, взяти під свою контролю північну частину Ірану. Тепер положення більш складне й виросла нова—тоді непербачена сила — мусулманський рух, що охоплює ввесь Близький Схід. Москва пробує знайти порозуміння з Савдійською-Арабією. Для цього на початку цього року О.А Гриневський, голова департаменту Близького Сходу в міністерстві закордонних справ мав зустрічі в Кувайті з представником уряду, на яких Гриневський запевняв його що Совєтський Союз не має жадного відношення до революції в Ірані й головне, що він не буде вмішуватися у ці справи. Це очевидно було зроблено з певним пляном щоб запевнити Савдійську Арабію, що СССР не має намірів вирушати на південь до Перської затоки.

Це було в січні ц.р., і тоді Москва не мала ще таких плянувань, а тепер в „захопленні успіхами" в Афганістані, в чому ніхто їй не перешкодив, мабуть, жалкує, що не має сил на поширення своїх впливів у цьому важливому напрямкові, до Перської затоки.

Можна припускати, що на це впливає також неясне ставлення до проблем Близького Сходу-Китаю. Пекін пробує здобути симпатії мусулманських країн, використовуючи загальне недовір'я серед них до Америки, яке виникло в зв'язку з співпрацею американського Уряду з колишнім шахом Ірану Резою Паглеві. Не торкаємось тут цих складних взаємин, що там заіснували. Але цікаво тільки те, що в часи правління шаха доставлено до Ірану маси різної зброї, часом дуже складної та модерної, та сьогодні майже більша її частина не до вжитку, з огляду на брак запасових частин.

Мусулманська група — а головно її духові керівники на чолі з аятоллою Хомейні знищили верхівку армії-штабу шаха й тепер військові сили Ірану не мають ані доброго командування, ані доброго складу військ. Поверх 140 тисяч вояків здезертували з армії, зокрема з фльоти. Це тяжка втрата бо тепер з вісьмох кораблів тільки один є до вжитку. Сучасним оборонним військом є міліція, погано вишколена та мало здисциплінована. В авіяції є дуже мало льояльних осіб до революційного уряду.

Це привело до того, що з 77-ми американських джетів типу Ф-14 можна вжити лише кілька... Наглядним є ще й цей факт, що іракські літаки, бомбардуючи іранські летовища майже не мали втрат, а Іран не мав можливости перешкодити цьому знищенні.

Аятолла Хомейні допустився до великої політичної помилки, коли закликав (Закінгення на стор. 4)

ЧЕРГОВЕ НАСИЛЛЯ В УКРАЇНІ

Київ. — З уваги на важливість вістки, повідомлення совєтського пресового агенства Ратау передруковано у багатьох совєтських газетах, що дослівно звучить так: „Російську мову, яка з 1-го вересня вперше з'явиться в розкладі уроків першокласників у школах з українською мовою викладання діти освоюватимуть з допомогою яскравих підручників, випущених видавництвом вчитимуться правильній вимові, поповнюватимуть запас слів, а в другому їм пропонуються різні теми для читання і письма. Уривки з казок, творів дитячих письменників, розповіді про свята, пори року, тваринний і рослинний світ нашої країни, загадки, ігри яскраво ілюстровані".

У дальшому це пресове агенство, поклавши перед „радянським" читачем, а в цьому й українським суспільством, цей горезвісний факт — з яким він в силу наглядности „прав" людини у Совєтському Союзі не погодитися не може, захлинається від розхвалювання яким це велетенським тиражем, бо аж 21,8-мільйоновим, ці „красиві" посібники розійдуться поміж школярами. До цього ж, — в дальшому розхвалює Ратау, — ці книжки надруковані „на високоякісному папері офсетним способом" і вони „не тільки красиві й багаті за кольоровою гамою, а й більш довговічні". Учні шостої кляси одержать нові підручники з географії материків, восьмиклясники — з алґебри і географії УССР, а учні дев'ятих кляс — з алгебри і фізики.

Крім цього із названого вище видавництва — „завершено видання російською мовою вибраних творів В. О. Сухомлинського в п'яти томах", мовляв, щоб і совєтські педагоги мали чим розважатися і триматися напряму, який подає їм цей совєтський „педагог-педагогів", що його в День Учителя відзначувано по цілому УССР — як найкращого... виховника „радянської" молоді.

І справді як тут в унісон не... радіти з кремлівськими диктаторами, коли це довкола українського народу ще тугіше зімкнулися кліщі посиленої русифікації.

МОСКВА НАПАДАЄ НА АМЕРИКАНСЬКІ ЮНІЇ

Москва. — Совєтський Союз від часу Леніна і аж до сьогодні намагається одягатися в того оборонця робітників в усьому світі. Останнім часом робітники в СССР та в сателітних країнах повстають проти совєтського режиму, який під димовою заслоною пропаґанди безбожно їх використовує. Совєтські політичні й пропаґандивні органи виявляють скрайнє хвилювання з того приводу, що робітники в світі, а в першу чергу, американські робітники і їхні юнії поспішили з допомогою страйкуючим польським робітникам.

До різних дрібних органів совєтської пропаґанди та до офіційного інформаційного агентства ТАСС долучилася московська „Правда" з виступами проти американських робітників. В „Правді" знову появилася стаття підписана Алєксєєм Петровим, — як відомо, під тим криптонімом подаване офіційне становище уряду СССР. Автори статті, підписані збірним прізвищем А. Петрова, зовсім загубили міру. В тій статті вони пишуть і про „західні підривні центри" і про „непрошених борців за суверенність польського народу", а найбільше — проти тих, що вимагають прав і вольностей для поневолених в СССР народів і для тратованої партією і совєтським урядом людини.

А найбільше в Москві не можуть стерпіти, що юнійна централя в ЗСА АФП — КІО не лише зайняла становище, в якому офіційно підтримала страйкуючих польських робітників, але й почали грошову збірку для них та намагаються зібрані гроші передати страйкуючим і їх родинам. У цілому світі прийнято збирати гроші на допомогу страйкуючим, а в комуністичній Москві — це один із найгірших злочинів. Партійний колектив КПСС, що виступає під прізвищем А. Петров, своїм виступом у „Правді" намагається застрашити не лише польських робітників, але й усіх робітників поза залізною заслоною, щоб вони не приймали фінансової допомоги зі світу, бо тоді їх обвинувачуватимуть і в „підривній діяльності" і „реакційності" і у „вислуговуванні чужим силам", а за це, як відомо, в Совєтському Союзі і в сателітних країнах карають важкою тюрмою і сибірською каторгою.

Любов Коленська

„ЛЮБЛЮ НЮ ЙОРК..."

Ню Йорк — це місто парадоксів — перетканe валенсьєнським мереживом і — в контраст — вульгарним карміном дешевизни. У цьому ж місті — розгін велетня, кроки якого несуться нестримною ходою технічних винаходів і поступу, продукт яких становлять гігантні будівлі, дослідчі лябораторії, неймовірної краси фонтани, блиск жагучо-світляних реклям, алеж водночас у ньому докраю занедбані вулиці, на бруках яких валяються гори сміття, і миршаві дімки, у яких кожне вікно, кожна цеглина жахають руїною; у цьому місті багатство і розмаїтість театральних п'єс, першорядних балетів, низка симфонічних оркестр, ґалерій картин, бібліотек, добрих фільмів, але й знову в контраст — підрядний ґатунок водевілів, нижчої вартости, кабарети, до нудоти порнографією пересичені фільми та крамнички, заповнені „товаром", що відіграє важливу ролю, зокрема серед ...наркоманів, та їхніх поблизьких друзів-злочинців.

Ню Йорк — це вічнокипучий рух пішоходів — елегантно, а то й з певною екстраваґантністю зодягнених чоловіків і жінок, на яких розкішні пальто і хутра чи сукні пошиті у світової слави сальонах мод, які їх власникам коштують тисячі долярів, але тут же знову в контраст — вбого, а щогірше скрайньо недбайливо зодягнуті прохожі, убрані, наче на ходу, у полатані, обстріпані джінси, а влітку й іноді босоніж...

Ню Йорк — це кольоритне, а з цим і унікальне місто; це гомін і зненацька розкотистий сміх, це восени — жарені каштани, це поквапний, а іноді зовсім байдужий погляд людей, які надто один на одного не звертають увагу, це — мозаїка різних рас і національностей. Це, врешті наглий скрегіт таксі, колеса якого у шаленому розгоні не можуть стримати скаженого темпа...

І власне про оте нюйоркське таксі, що зв'язує усі кінці разом цієї неймовірної живучости міста, про "люксуси" і „привілеї" їзди в ньому, знаменито, з пригорщею сарказму, написав Рассел Бейкер, фейлетоніст „Ню Йорк Таймсу" у статтейці п. з. „Ці пруські колеса".

І от цілий ряд „пригод і негод" та особливих „привілеїв" їзди у таксі, що їх довелося йому переживати. Починає Р. Бейкер з цього як це він втомлений по цілоденній метушні всів до таксі, і, щоб трохи відітхнути, забажав простягнути ноги на сидженні. Та куди ж там! У вічі кинувся йому диковинний, чорними літерами виписаний напис: „Забороняється на сидження класти ноги!"

Та цьому не кінець. От, раз по праці, під час осоружної дощової зливи та найбільшої метушні і руху йому, щоб здобути таксі, довелося звести „рукопашний бій" із якимось 200-фунтовим типом. І, очевидно, що по такому „змаганні, — пише Р. Бейкер, — аж напрошувалося для відпруження затягнутися димом сигарети, — коли ж це раптово у цій хвилині впала різка команда: „Курити невільно!" Цей ароґантний наказ так обурив Р. Бейкера, що він з негодуванням висловлює своє здивування: яким правом водій цього таксі дозволяє собі трактувати його як „рекрута до Пруської армії", а водночас таксометер витягає з його гаманця таку неймовірну суму грошей?

Але на нього чекали ще інші „наруги". Бож Р. Бейкер в дальшому нарікає що в додатку в кожному таксі можна почути ще й таку команду: „Приготовте заздалегідь гроші, щоб зайво не баритися на місці вашого призначення! І з цим розпорядком Р. Бейкер у ніякому разі не погоджується. Бо, на його думку, це ніякий „привілей" їхати в такому „тарахкалі", що іноді жежеться як „нечиста сила", ще й до цього підскакуючи на кожному вибої, а не раз воно таке дряхле, що, зупиняючись щокілька кроків, ледь може знову двигнутись до дальшої їзди. А хіба ж сьогодні на кожному кроці не говориться про Гельсінкську конференцію — і про дотримання прав людини, а з цим і йому можна упімнутися за свої права... Але... якось в нього ніколи не вистачало відваги — і тому завжди завчасу шукав у своїй калитці за грішми, щоб уникнути погрозливого погляду водія, а іноді і базарної лайки...

А от трапилася йому й інша історія. Поспішаючи, в дорозі на летовище Кеннеді, він на бігу вхопив із собою полуденок: шматок качки в помаранчевій підливі і шампанське. Готуючись до перекуски — він у думках розсмаковував кожен шматочок м'яса і запивав його шампанським, коли ж це у його „смаковиті (Закінгення на стор. 4)

„Листи читачів" повинні бути не довші, як одна сторінка машинопису, друкована через два інтервали. Лист повинен торкатися тем, порушених тільки на сторінках „Свободи". Реаґувати слід до десяти днів після опублікування матеріялу. Якщо лист пишеться рукою, то слід писати його чітко і виразно і також з великими відступами поміж рядками. Редакція застерігає за собою право скорочувати листи й виправляти мову, як і скреслювати різкі вислови.

РЕЖИМ КУБИНСЬКОГО ДИКТАТОРА Фіделя Кастра офіційно закінчив процес вільного переїзду кубинців, які бажали переселитися до З'єднаних Стейтів Америки і наказав численним кораблям і човнам, які ще стояли заякорені в порті Маріель, повертатися впорожні до ЗСА. Як відомо, півофіційний дозвіл кубинського уряду спричинив наплив втікачів, які у числі 125,000 осіб поселились тепер у ЗСА, хоч ще не всі зуміли влаштуватися на роботу і очікують у декількох переселенчих таборах вирішення їхньої долі. Кубинське потягнення було зроблене без порозуміння з американським Урядом, а президент Джіммі Картер довідався про заборону виїзду із звідомлення команданта прибережної сторожі.

ПОВСТАННЯ

(1)

На Захід продісталися, поширені в українському самвидаві, спогади Євгена Грицяка про повстання політичних в'язнів у таборах Норильська в 1953 році. Детальний опис цього повстання — це черговий важливий документ про жорстоку московсько-большевицьку систему володіння над поневоленими народами, а теж про геройство політичних в'язнів різних національностей, які навіть в ув'язненні боролися проти цієї системи в обороні людських і національних прав.

Автора споминів, Євгена Грицяка, народженого в 1925 році в селі Стецева, Снятинського району, Івано-Франківської области, заарештовано у 1949 році за його приналежність до українського націоналістичного підпілля під час німецької окупації і засуджено на кару смерти, що її замінено на 25 років ув'язнення.

Дотепер Євген Грицяк відомий із обширної заяви до Верховної Ради СССР з 1976 року, яка продісталася на Захід і в 1977 році через УЦІС була поширена в українській пресі. В тій заяві Євген Грицяк докладно описує про постійні переслідування після його звільнення з концтаборів, через що домагається дозволу на виїзд у вільний світ — якого донині не одержав.

Друкуємо уривок із спогадів Є. Грицяка — „Повстання".

***

Ми розуміли, що ГУЛаг не стерпить такого становища й ужиє проти нас рішучих заходів. Ми були готові на все, тільки не на те, щоб здати здобуті позиції. Росіяни запропонували, щоб ми спільно з ними підготували до втечі трьох в'язнів, які могли б перейти кордон і поінформувати світову громадськість про наше становище.

Раптом помер Сталін. В'язні торжествували — зажевріла в них надія на амнестію. Але даремно. Як справжні большевики, спадкоємці Сталіна не мали найменшого наміру хилитися в бік „гнилих ліберальних реформ". Совєтська влада й надалі була твердою, непохитною й безпощадною.

Ми відчули це на своїй шкурі. В нас почали беззастережно стріляти. На Горстрою конвоїр, без будь-яких на то підстав, застрелив в'язня, що підносив до свого робочого місця дошку. Через деякий час із тюрми брали одного в'язня й вели у тундру, де при спробі втечі розстрілювали.

Та це була тільки проба нервів, або розвідка боєм: Генеральний наступ почався уже тоді, коли генерал Семьонов, начальник управління Горлаґу вернувся із своєї поїздки до Москви.

Початок був такий: у 5-ій зоні квапно відгородили кілька бараків під штрафний лаґерний пункт і почали звозити туди на приборкання усіх підозрілих і непокірних. Водночас у кількох зонах проведено серію розстрілів. Так у 1-ій зоні розстріляли двох чоловік (стріляв старший лейтенант — Шіряєв), у 4-ій одного, Петра Сафронюка, а в третій, каторжній, несподівано обстріляли з кулеметів усі бараки. В результаті — шістьох в'язнів убито, п'ятнадцятьох поранено.

25-го травня 1953 року ми, пригнічені, вийшли на роботу. Раптом біля 5-ої зони, що знаходилася поряд із Горстроєм, затріщав автомат. Усі опустили руки. Ми були певні, що і на цей раз без жертв не обійдеться. Нарешті ми довідалися: одного вбито, шістьох поранено.

Робота на Горстрою стихійно припинилася. Не працював ніхто. Люди заметушилися. По всьому Горстрою було чутно біганину, викрики: нас убивають! Не будебо працювати! Викликаємо з Москви комісію!

Але в міру того, як первинний запал обурення згасав, розбурхана стихія вщухала. Деякі надто боязкі й обачні в'язні приступили до роботи. По всьому Горстрою, то тут, то там почали дудніти, вгризаючись у вічну мерзлоту, всюдисущі пневмомолотки, які немов би сповіщали всіх, що роботу відновлено.

Нам, прихильникам страйку, треба було будь-що зупинити роботу, адже це був саме той інцидент, який зачепив за живе кожного, й на якого ми чекали ще в Караґанді. Упустити таку слушну нагоду, було б для нас непрощеним гріхом.

Ми невеличкими групами розбрелися по всій будплощадці аби вгамувати тих, які вже працювали. Люди слухали нас, погоджувалися з нами, але вслухуючись в дудніння пневмомолотків, які не могли замовкнути, всі нараз, знову приступали до роботи. Всі наші зусилля були марні. Нарешті мені впало на думку піти на компресорну станцію, яка постачала стиснене повітря для всього Горстрою, й зупинити її. Всі пневмомолотки нараз стихли, й робота повсюдно припинилася. І на цей раз уже остаточно. В такий спосіб наше стихійне обурення переросло в організований виступ.

Керівництво Горлаґу принишкло. В нас уже ніхто не стріляв, ба навіть нам не погрожував. Але нас вирішили взяти голодом. На Горстрой не довозили їжу один день, другий, третій.

Вранці третього дня до нас у супроводі підполковника Сарічева та ще кількох старших офіцерів підійшов ґенерал-майор Панюков, який навмисте прилетів сюди із Красноярська. Він владно і самовпевнено зажадав, щоб ми негайно приступили до роботи, а він, мовляв, розслідує всі порушення законности, що тут трапилися.

Ми не погодилися з ним і заявили, що приступимо до роботи тільки тоді, як з Москви до Норильська прибуде урядова комісія.

— Ви зриваєте державний плян! — почав погрожувати Сарічев, — Горстрой уже три дні простоює! Це саботаж! Не хочете, то чорт з вами, не працюйте! Забирайтеся в свої зони й там дочікуйтеся комісії, а ми приведемо сюди інших робітників. Люди в нас є.

(Продовження буде)

ПОЧАЛАСЬ ОСІННЯ КАМПАНІЯ УНСОЮЗУ! МЕТА: 2,000 НОВИХ ЧЛЕНІВ. ВСТУПАЙТЕ В РЯДИ НАЙБІЛЬШОЇ УКРАЇНСЬКОЇ РОДИНИ У ВІЛЬНОМУ СВІТІ!

УКРАЇНСЬКА СВІТЛИЧКА ДОПОМАГАЄ

БАТЬКАМ ВИХОВУВАТИ ДІТЕЙ.

Товариство свята Софія — Комісія Патріяршого Фонду повідомляє на Патріярший Фонд зложили 1980

Комітет оборони Української мови і традиції в Асторії, Н. Й.

По дол.

200.00 Корній і Стефанія Боднарчук, Степан і Надія Гробельські, родина Михайла Драбика, Петро і Анастазія Шпинда.

100.00 Степан Боднар, Іван і Марія Демків, Іван і Марія Дзядів, Анна і Юліян Дудко, Симеон Забужний, д-р Роман Керницький, Анна і Степан Ковалівський, Ірина і Симеон Костів, Анастазія і Теодор Кбстриба, Михайло і Катерина Леxіцькі, Андрей Оленський, Марія Подольська.

Товариство Домовласників повіту Квінс:

60.00 Родина Ілярія Мельниченка, Катерина і Іван Підгаєцькі.

50.00 Єлисавета і Теодор Боднар, Софія і Андрій Бочневич, Анна і Іван Вітюк, Стефанія і Стефан Гуда, Іван і Марія Гумовські, Стефанія і Володимир Куштала, Анна і Антін Мулик, Іванна і Ярослав Парахоняк, Меланія Чолій.

45.00 Софія і Евген Ґречило.

30.00 Катерина Гайова, Олена і Степан Гіба, Анастазія Цвях.

25.00 Ольга і Володимир Гальма, Ніна і Степан Загнійний, мгр Тарас і Діяна Керницький, Анна і Василь Іванчишин, Теодор Матвіїв, Софія і Володимир Пахульський, Н.Н.

15.00 Ярослав Дусанівський, д-р Олександер і Софія Соколишин.

10.00 Василь Ґаврон, Марія Ґерич, Анна Коваль-Круба Анна Курило, Симчич Микола.

5.00 Гася і Теодор Бушватюк, Мирон Вітюк.

Комісія Патріяршого Фонду Товариства Свята Софія щиро дякує всім Вельмишановним Збірщикам і Жертводавцям.

Датки на Патріярший Фонд можна складати на руки уповноважених збірщиків або висилати на адресу:
ST. SOPHIA RELIGIOUS ASSOCIATION — PATRIARCHAL FUND. 7911 WHITEWOOD RD. PHILADELPHIA, PA. 19117.

Всі датки на Патріярший Фонд Товариства Свята Софія можна відтягати від податку: IRS №23-74380645.

Українці...

(Закінчення зі стор. 1)

ців. Організації Українського Визвольного Фронту з Асторії, — Осередок СУМ-А ім. Михайла Сороки та 35-ий Відділ ООЧСУ, — прибули численно на призначений час на місце збірки.

Попереду Комітету Тижня Поневолених Націй йшла оркестра „Мінут-Менів" у традиційних військових уніформах доби Вашінгтона, з прапороносцями та „мушкетерами" на чолі, які час-від-часу вистрілювали з довгих рушниць. За ними слідував почот цієї групи: д-р О. Соколишин — українець, д-р А. Брату — румун, Горст А. Уліх, голова Комітету, німець, і д-р Едвард Рубель — естонець. За ними — великий транспорант з написом „Воля для всіх поневолених націй", яку несли жінки в одностроях. Далі йшов почот прапороносців з прапорами: американський С. Масс, українських католицьких ветеранів, Пост 1619 — Микола Ривак, і два німецькі прапори.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ

УНСоюзу!

У Вінніпеґу відбудуться збори Осередку УКО

Вінніпег, Ман. — Дирекція Осередку Української Культури й Освіти повідомляє, що річні загальні збори відбудуться у неділю ц. р., о год. 10-ій ранку в авдиторії Манітобського Музею Людини й Природи. Цьогорічні загальні збори відбуваються під час Конгресу Українців Канади, що дасть позамісцевим членам Осередку, які прибудуть на Конгрес, взяти активну участь в зборах ОУКО.

У програмі зборів передбачено відчитання звітів президента, адміністратора і фінансового секретаря, прийняття резолюцій, та вибір нової Дирекції й Екзекутиви.

Зараз після зборів, о год. 1-ій по полудні, в Осередку відбудеться офіційне відкриття виставки картин Василя Курилика, на яке Дирекція запрошує всіх членів ОУКО і делегатів КУКУ.

У ЛМКЛЮБІ ВІДБУДЕТЬСЯ ВОКАЛЬНИЙ ВЕЧІР

Ню Йорк, Н.Й. — Із Літературно-Мистецького Клюбу повідомляють, що у п'ятницю, 3-го жовтня ц.р., тут у приміщенні цього Клюбу.

при 136 Друга авеню, відбудеться вокальний вечір, на якому виступлять співаки зі сольо та дуетами Лариса Маґун Гурин — сопрано і Микола Фабрика — баритон; фортепіяновий супровід концертмайстра Ірини Фабрики. У програмі цього вечора — твори українських і західньоевропейських композиторів.

В МЮНХЕНІ, ЗАХІДНЯ НІМЕЧЧИНА, в розгарі славного у тому місті традиційного „Октоберфесту", в п'ятницю увечорі, 26-го вересня терористи підкинули величезної сили бомбу. Вибух бомби вбив 12 людей, а понад сотню поранив. З числа важко поранених можливі ще дальші смертельні жертви. Неймовірний своєю безглуздістю й жорстокістю злочин сколихнув німецьким суспільством і викликав гнітюче враження в цілому світі. Західня Німеччина стоїть саме перед парляментарними виборами, які вирішать на декілька років характер західньонімецького уряду. Можливо, що цей бомбовий замах вплине на вислід виборів. Одначе, який вислід виборів не був би, новий німецький уряд на вимогу власного суспільства і публічної опінії світу буде змушений суворими засобами перевести боротьбу з тероризмом, щоб на майбутнє внеможливити такі злочини й зберегти населення від їхніх наслідків. В часі вибуху бомби на площі „Октоберфест-у", яка міститься в середині міста, перебувало коло ста тисяч людей.

Вступайте в члени УНС

Вшановуючи світлу пам'ять

ДОРОГОГО ДРУГА

о. митрата
ЮРІЯ КОВАЛЬСЬКОГО
ЕДМОНТОН, КАНАДА

складаємо 150.00 долярів

на будову Української Католицької Церкви в Люрді.

Нюарк, Н. Дж. ВЛОДКО і ЗЮНА МАРТИНЦІ

В БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ

сл. п.

Проф. СТЕПАНА ЛЕНКАВСЬКОГО

ГОЛОВИ ПРОВОДУ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ НАЦІОНАЛІСТІВ

СЛУЖБА БОЖА

буде відправлена

в церкві св. Володимира в Ґлен Спей, Н. Й.
в неділю, 5 жовтня 1980 р., о год. 10-ій ранку

ВОЛОДИМИР і ЗЮНА МАРТИНЦІ

В СОРОКОВИЙ ДЕНЬ ВІДХОДУ У ВІЧНІСТЬ

нашого Найдорожчого

МУЖА, БАТЬКА, ДІДА, БРАТА і СТРИЙКА

бл. п.

ІВАНА ДОМБЧЕВСЬКОГО

будуть відправлені

СЛУЖБИ БОЖІ

в четвер, 2-го жовтня 1980 року

в ЛІГАЙТОНІ, Па., в каплиці, о год. 10-ій ранку;
в ФІЛЯДЕЛЬФІЇ, Па., в церкві св. Миколая, о год. 7-ій ранку;

в п'ятницю, 3-го жовтня 1980 року

у ФІЛЯДЕЛЬФІЇ, Па., в катедрі Непор. Зачаття ПДМ, о год. 6:15 ранку;
в РИМІ, в соборі Св. Софії.

Про молитви за душу Покійного просить —

РОДИНА

Замість квітів на труну

сл. п. інж. Юрія Гончаренка

склали на Українську Катедру при Гарвардському Університеті, Кембрідж, Масс.:

інж. Микола Гадзяцький $20, інж. Борис Іваницький $25, інж. Леонід Романюк 25 дол., Олександер Скоп 100 дол.

Ділимось сумною вісткою з Ріднею, Побратимами Зброї і Приятелями, що 16-го серпня 1980 року, нагло, помер у Сан Дієґо, Каліфорнія,

сл. п.

ЮРІЙ ВАСИЛЬОВИЧ ГОНЧАРЕНКО

учасник Збройної Боротьби за Волю і Державність України, сотник Запорізької Дивізії Армії УНР, доцент УТГІ, інженер-аґрономом, кол. співробітник Університету в Міннеаполіс, Мінн.

Похований на Somerset цвинтарі в Міннеаполіс, Мінн., 23-го вересня 1980 р.

Колеґи-подєбрадці інженери:

МИКОЛА ГАДЗЯЦЬКИЙ
ЛІДІЯ ГАДЗЯЦЬКА
БОРИС ІВАНИЦЬКИЙ з дружиною
ЛЕОНІД РОМАНЮК

Об'єднання б. Вояків Українців Америці

ділиться сумною вісткою зі своїми Членами та Українським Громадянством, що 13-го вересня 1980 року, на 83-му році життя, відійшов у Вічність

св. п.

ПЕТРО САМОЙЛІВ

полковник Армії УНР, учасник Визвольних Змагань та довголітній член ОбВУА в Ню Йорку.

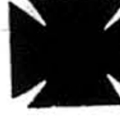
•

Опечаленим Дружині, Синові та дальшій Родині Покійного складаємо глибокі і щирі співчуття.

Управа ОбВУА в Ню Йорку

Об'єднання б. Вояків Українців в Америці

ділиться сумною вісткою зі своїми Членами та Українським Громадянством, що 22-го вересня 1980 р. відійшов у Вічність, на 87-му році життя

сл. п.

ЯКІВ ФАРТУШНИЙ

полковник Армії УНР, учасник Визвольних Змагань та довголітній член ОбВУА в Ню Йорку.

•

Опечаленій Дружині і Родині, складаємо глибокі і щирі співчуття.

Управа ОбВУА в Ню Йорку

Б-во кол. Вояків 1-ої УД УНА, Станиця Ню Йорк

ділиться сумною вісткою з Побратимами Комбатантами і всім Громадянством, що дня 29-го вересня 1980 р., ненадійно, відійшов у Вічність

сл. п.

ТАРАС ЛОҐУШ

кол. вояк 1-ої УД УНА, учасник бою під Бродами, активний громадянин комбатантських та громадських організацій, член Станиці Б-ва в Ню Йорку.

ПАНАХИДА — в середу, 1-го жовтня 1980 року, о год. 7:30 веч. в похоронному заведенні П. Яреми в Ню Йорку.

ПОХОРОН — в четвер, 2-го жовтня 1980 р., о год. 9-ій ранку з похоронного заведення до церкви св. Юра в Ню Йорку, а опісля на цвинтар св. Реймонда у Бронксі, Н. Й.

•

ВШ. Дружині, Дітям та всій Родині складаємо щирі співчуття.

Управа Станиці Б-ва в Ню Йорку

УКРАЇНСЬКА СВІТЛИЧКА ДОПОМАГАЄ

БАТЬКАМ ВИХОВУВАТИ ДІТЕЙ.

Відбулася 10-та літня сесія українознавства в Гарварді

Український Гарвард влітку 1980 року.

Кеймбридж, Масс. (ФКУ) Із понад 70-ти зголошених студентів на цьогорічні курси українознавства в Гарвардському університеті 59 закінчили успішно сімтижневе навчання, складавши кінцеві іспити в днях 14-го і 15-го серпня.

Студенти, 31 дівчина і 28 хлопців, прибули до Кеймбриджу із 14-ти стейтів Америки, з Канади та Великої Британії. Серед них — вісім неукраїнського роду. Досить значне число студентів було зі Заходу, з Каліфорнії — чотири, з Колорадо — три, як теж із Ілліной, Мічиґену та Пенсильванії. На першому місці був стейт Ню Йорку — одинадцять студентів. З Англії приїхала студентка Оксфордського університету Надя Дюк, а з Канади — Петро Кузишин, сестра черниця Патриша Лейсі, Віра Романюк та Ірка Фірчук.

Крім кожноденних лекцій із трьох українознавчих дисциплін, відбувались теж семінари, гутірки, прогулянки висвітлювано фільми, як також влаштовано забаву під адміністраційним наглядом студента Богдана Дробенка.

Викладачами були україністи молодшої генерації: проф. Г. Грабович, проф. П. І. Гімка, докторанти Олег Ільницький, директор програми, Роман Коропецький, Віктор Остапчук та Надія Світлична.

Цікавою та пожвавленою була гутірка студентів, викладачів, співробітників УНІГУ, керівників ФКУ та принагідних гостей, — пані Проців, голова Відділу УККА в Боффало, — для визначення поняття "українізм", для знайдення відповіді на питання: що значить бути українцем? Тло для дискусії давали Зенон В. Василів, Ольга Лісківська, Марта Базюк, Нестор Процик і Галя Лозова. Ця п'ятка студентів часто сходилась для дебат на суспільно-громадські та політичні теми в розглянданні загальної української ситуації.

Студенти виготовили свій пам'ятковий журнал "Подорож до Гарварду", друкування якого доглядав Тиміш Головінський, а знімки робив Володимир Тун.

Досі відбулось уже десять сесій україністики в рамках Гарвардської Літньої Школи. В тій першій декаді влаштовано понад 50 курсів: українські — історія, літературознавство та мова, і семінарів з багатою програмою позанавчальних занять (гутірки, фільми, дискусійні вечори, доповіді, прогулянки тощо). Понад 60 викладачів та доповідачів служили студентам своїм знанням. В тих перших десятьох роках понад 600 студентів взяли участь у літніх програмах україністики в Гарвардському університеті. Серед них були молоді священики, сестри-черниці, професіоналісти, докторанти гуманістичних наук і більшість — студенти з майже кожного стейту Америки, з кількох провінцій Канади, з Венесуелі, Етіопії, Англії. Серед них — коло трьох студентів неукраїнського роду.

З того гурту української академічної молоді вдалось підшукати талановитих молодих людей, одинадцять осіб — і "заманити" для посвяти свого життя українським студіям. Як теж з радістю можна згадати, що, в наслідок гарвардського знайомства та дружби, сім пар одружилось.

Для влаштування тих програм треба було багато пильної праці персоналу УНІГУ, як теж великої натуги зі сторони Головної Екзекутиви ФКУ при, на жаль, мінімальному зацікавленні українських громадських та церковних чинників.

Український Гарвард влітку 1980 року.

(світлив Володимир Тун)

„Люблю..."

(Закінчення зі ст. 2-ої)

мрії" ввірвався просто рев водія: „ У цьому таксі не дозволено ані пити, ані їсти!" На жаль тоді у нього ще не було нюйоркського хисту вміти, — як це він пише, — „користуватись своєю губою". І хоча в цій хвилі почувся майже гаркіт водія, він не зумів у той самий спосіб відгризнутись. Але з часом, він дечого почав вчитися, ставати твердшим в поведінці, почав ставити свої вимоги. Однією з перших була: „ У цьому таксі не дозволено грати Рок музику!" І деякі водії його слухали, а коли інші не хотіли підпорядкуватися його „наказові" — він в „дусі спротиву" ставив ноги на сидження і курив цигарки дає нікудишній „типс"! Або

Цей початковий успіх заохотив Р. Бейкера висовувати ще й інші вимоги, як ось такі: „Заборонено нарікати на пасажира, коли він дає нікудишній „типс"! Або — „Заборонено переганятися з пожежною сторожею, без уваги на це — чи вона над'їздить з правого чи з лівого боку!", чи — „Водій зобов'язаний розмінювати 20-долярівки!". Він придумав ще одно правило, а це тому, що поміж водіями таксі завівся такий „звичай", що хоча пасажир їхав недовго, вони домагалися солідної пайки із 20 долярів. У цьому їм допомагав таксометр, який в скаженій швидкості „перескакував" милі...У цьому випадку Р. Бейкер пристосував таке правило: „ Від поганих слів — тонуть кораблі, а таксометр, якщо надмірно поспішає — втрачає „типси".

Однієї ночі Р. Бейкер найняв таксі, водій якого ніяк не міг второпати кудою йому їхати і почав блукатись, навмання завертаючи з однієї вулиці в другу. Роздратований Р. Бейкер рад-нерад почав йому підказувати напрям. І коли він вже втретє напімнув водія скрутити керівницю вліво, той, обурившись, з огірченням вигукнув, що він має доволі завваг пасажира, а врештою — це не вперше його вважають дурнем...Коли ж Р. Бейкер завважив, що водій близький плачу, він так схвилювався, що почав перед ним вибачатися. Водієві цього тільки було й треба — і він почав вигортати всю свою душу, всі свої жалі, розповідаючи, що властиво ненавидить цю свою кляту професію, що в нього однеодним бажання поїхати зі своєю дівчиною на Рів'єру і там моделювати джинси... Ця історія до цієї міри зворушила Бейкера, що цієї ночі він обдарував водія більшим „типсом" як треба, чого ніяк пізніше не міг собі подарувати... На виправдання видумав нове правило: „Водієві таксі заборонено скиглити!"

Знову ж іншої ночі Р. Бейкер мав „щастя" всісти в таксі, водій якого, — як він сам розповів, писав повісті. Він також, як його попередник в іншому таксі, признався в цьому, що він не переносить своєї професії і мріє про те, щоб стати музикою. А коли Р. Бейкер зацікавлений поспитав його, на яку тему він писатиме повість — врочисто прозвучала відповідь: „Про водія, якого з цієї причини, що примушений працювати на хліб насушний таксівкарем, огортає така безнадія, що він стає вбивником-психопатом".

Реакція Р. Бейкера була блискавична. Він, швидко глянувши у занурену в темряву Дев'яту авеню, де лише зрідка снувалися постаті прохожих, цим разом із вдоволенням, притримуючись припису, який був виписаний у таксі, приготовив заплату за їзду — і при найближчому червоному світлі — прожогом, майже на бігу, вискочив, мов опарений з таксі. І мандруючи приблизно милю дороги додому, але щасливий, що цим разом Пан Біг якось його милував і залишив у живих, придумав напис, який обов'язково повинин би бути виписаний великими літерами у кожному таксі: „Психопатам у цьому таксі гостро заборонене насилля!"

Однак, — признається у цьому Р. Бейкер, — в мене й до цієї пори не вистачило відваги проголосити моє найновіше правило водіям під час моєї їзди в таксі.

Прочитавши статтю Рассела Бейкера, аж напрошується висловити свої міркування, йдучи послідовно за популярним, відомим і якже радісним рефреном, що його кожноденно можна почути в радіо та телевізійних станціях: „Люблю Ню Йорк!...", докинувши це й такий приспів:" І так люблю нюйоркські таксі".

Адв. С. Ярема...

(Закінчення зі стор. 1)

ігумен і парох церкви св. Юра; й о.Севастіян Шевчук, ЧСВВ, у присутності Владики Кир Василя, о. митрата й генерального вікарія о.Еміля Монастирського, монс. Петра Федорчука, о.монс.Петра Скріньковського, багатьох українських і римо-католицьких отців, монахів і монахинь, представників багатьох організацій, приятелів і гостей — Владика Василь Г.Лостен довершив акту надання титулу лицаря св.Григорія Великого нашому заслуженому громадянинові — мирянинові, передовому парохіянинові церкви св. Юра, адв.Степанові Яремі. Співав гарно хор ім.Митрополита Шептицького під диригентурою Андрія Добрянського.

Отець д-р В.Ґавліч після св.Євангелія прочитав полатині, о.монс.Петро Федорчук по-англійськи, а протоігумен Чину св.Василія Великого Патрикій Пащак по-українськи Папський документ — папське відзначення. Опісля Владика Лостен переслав Степанові Яремі — меч (шаблю), відзнаку св.Григорія Великого і капелюх, які є відзнаками цього ордену. Адвокат став цього дня лицарем св.Григорія Великого.

Владика Василь Лостен у проповіді вичислив ряд заслуг новоіменованого лицаря як для нашої церкви, так і для української нюйоркської громади. Владика підкреслив, що лицарі цього ордену повинні стояти на сторожі оборони Церкви й свого народу. Сьогоднішній світ, продовжував Владика, є до такої міри зматеріялізований, що настав вже час, щоб ми почали акцію проти тих, які нехтують Божими законами.

Після Служби Божої запрошені гості зібралися в авдиторії академії св.Юра, де о.д-р В.Ґавліч, вітаючи усіх, відкрив святочну зустріч з нашим лицарем. Владика Лостен провів молитву, а відтак почалися привітання. Протоігумен о. Патрикій Пащак вітав лицаря Ярему від парохії св. Юра, вказуючи на великий вклад праці адв. Степана Яреми в розбудову нашої парохії. За свої професійні поради адв. Ст. Ярема діставав від парохії тільки подяку. Реасумуючи працю Степана Яреми для Церкви, його любов до нашої Церкви й прикладне християнське життя — він став підвищений до гідности лицаря св.Григорія Великого. Радник Богдан Ластовецький вітав адв.С.Ярему від Комітету будови церкви св.Юра й мирян цієї парохії — українською мовою, а адв.Юрій Волинець — англійською. Обидва промовці підкреслювали великий вклад праці Ст.Яреми в розбудову Церкви й всебічну жертвенну допомогу для українців.

Д-р Володимир Душник привітав лицаря від Українського Конгресового Комітету Америки. Він згадав про вклад праці Ст.Яреми в українській Репрезентації, що є речником українства поза межами рідного краю, в екзекутиві якої понад 35 років працював Ст.Ярема як екзекутивний директор. Бесідник говорив у своєму слові про подиву гідне вміння адв. Яреми вести успішно дискусію навіть з тими, які не визнавали українців за нашю.

Мгр Іван Базарко — директор канцелярії УККА, вручив Степанові Яремі табльо відзначених осіб „Шевченківською Грамотою Волі". У 1976 р. екзекутива УККА вшанувала Ярему цією грамотою. Інж. Михайло Шпонтак, голова Об'єднаного Комітету міста Ню Йорку, у своїй мові вказав на заслуги адв. Ст.Яреми для нашої громади і о. д-р В.Ґавліч прочитав телеграму від Отців Василіян з Детройту, у якій вони бажали колишньому їхньому парохіянинові багато здоров'я і вітали його з нагоди такого високого відзначення.

Д-р Іван Макаревич привітав Ст.Ярему від гантерської громади, згадуючи при цьому безкоштовні адвокатські поради для громади і вручаючи йому велику кольорову знімку чудового престолу гантерської церкви, що його виконав у різьбі мистець Михайло Черешньовський. Скульптор і різьбар Черешньовський був гостем нашого лицаря. Діти школи св.Юра подали лицареві С.Яремі китицю квітів, бажаючи йому успіхів з приводу великого відзначення.

Степан Ярема, зворушений до глибини сліз, дякував усім за щире й приятельське вшанування його з приводу надання Апостольським Престолом звання Лицаря св.Григорія Великого, яке він буде повсякчасно цінити й шанувати. Він завдячує свою любов до Церкви й свого народу своїй мамі й своїй дружині Ользі, бо без їхньої допомоги він напевно не удостоївся б цього відзначення.О.д-р В.Ґавліч дякував паням-парохіянкам за приготування смачної потрави для понад двох сот гостей, а Степанові Чумі за його працю впорядчика в церкві під час Служби Божої.

Кількакратним многоліттям для Степана Яреми, його дружини Ольги, двох синів і внуків, які усі прийшли привітати свого Лицаря, закінчено це небуденне святкування в парохії св. Юра в Ню Йорку.

Поділений нарід...

(Закінчення зі ст. 2-ої)

на початку цього року до революції в Іраку, та щоб вони скинули президента Саддам Гуссейна, мовляв „Гуссейн безвірний, піддержує президента Картера", це безперечно чиста пропаганда. Тут слід нагадати, що ці виступи аятолли Хомейні є диктовані сектарськими переконаннями, бо в Іраку половина населення належить до секти, так як й військові, шіїтів, проти яких Хомейні ввесь час виступає. А сьогодні ця секта взагалі має дуже слабі впливи в Іраку.

Впливи в Іраку є в руках соціялістичної партії Баатса, яка в основі є індиферентна до вузьких мусулманських течій. Ірак офіційно проголосив, що він забрав від Ірану Шатт аль-Араб — гирло рік Евфрату і Тургу, і з цим має повну контролю над плавбою кораблів до портів Перської затоки, що забирають там нафту для експорту до Европи та взагалі за кордон. Ірак офіційно заявив, що його літаки збомбардували виключно військові об'єкти, але якщо Іран продовжуватиме напади на мирне населення-літаки перенесуть атаки у „відповідь на провокації" на міста.

Ірак вислав частину своїх трасспортових літаків для охорони до летовищ біля Аману в Йорданії, як про це повідомлено в Ізраїлі. Аман переслав ці інформації через Вашінгтон.

У цих умовинах уряд Іраку доручив своєму послові Тафікові Азізові обговорити справи зі совєтським секретарем партії Б. Понемарьовим, щоб не було в Москві партійно-ідеологічних непорозумінь (!) Важко вгатати, що мав на думці уряд Іраку.

Важливим у цьому конфлікті є певна загроза для нормального транспорту нафти з Іраку, зокрема для Японії. Але немає мови про транспорт нафти з Ірану, бо він тепер сильно зменшився в наслідок саботажів та відмову працювати в важливих центрах її добування, бо там майже ввесь технічний персонал — це араби. Ці труднощі в нафтовій промисловості Ірану відбиваються сильно на його фінансовому положенні. Тим більше, що вся торгівля нафтою Ірану з Америкою та Европою не існує, бож ці держави проголосили бойкоти, а з цим перенесли свої закупи до арабських країн.

Московська „Правда" офіційний орган ЦК КПСС пише в своїх статтях, що конфлікт між Іраком та Іраном спровокувала Америка. Ці зудари між Іраком та Іраном для Совєтського Союзу є дуже небезпечні, бо Совєтський Союз має окремий договір з Іраком та постачає туди зброю. Згідно англійських джерел Ірак у цьому році мав одержати від СССР багато новішої зброї та закупив у Франції модерні літаки типу „Міраж". Надії Ірану полягають у тому, що іранська армія, знайшовшись у пустинях сама себе виморить, примушена буде уступити та повернуті загарбані території. І аж тоді прийде до мирних переговорів між двома країнами. Саме сьогодні Об'єднані Нації та мусулманські країни стараються про мирне закінчення конфлікту, що є одночасно заходами, щоб не допустити до проникнення совєтських впливів в країни Близького Сходу, зокрема в околиці Савдійської Арабії.